

УДК 35/076/5 (477)

Басюк Д.І.

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ПОДІЛЬСЬКО-БУКОВИНСЬКОГО РЕГІОНУ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ ДО ЄВРО 2012

В статті проаналізовано рекреаційно - туристичний потенціал Подільсько-Буковинського регіону та запропоновано основні засади стратегії підвищення конкурентоспроможності туристичної сфери в контексті підготовки до ЄВРО 2012.

Ключові слова: Подільсько-Буковинський регіон, туристична сфера, стратегія конкурентоспроможності.

В статье проанализировано рекреационно- туристический потенциал Подольско-Буковинского региона и предложено основные направления стратегии повышения конкурентоспособности туристической сферы в контексте подготовки к ЕВРО 2012.

Ключевые слова: Подольско-Буковинский регион, туристическая сфера, стратегия конкурентоспособности.

This article analyzes the recreational and tourism potential Podolsko-Bukovinsky region and provides the main principles of strategy to increase competitiveness of the tourism sector in the context of preparations for Euro 2012.

Key words: Podolsko- Bukovinsky region, a tourist area, the strategy of competitiveness.

Проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу є підтвердженням визнання нашої держави на міжнародному рівні та відкриває широкі перспективи для реалізації широкомасштабних інфраструктурних проектів та розвитку туристичної сфери.

Система основних заходів, спрямованих на створення необхідних умов для організації та проведення фінальної частини чемпіонату ЄВРО 2012 розроблені в Законі України "Про організацію та проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні" та Державній цільовій програмі підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу, яка складається з 21 завдання у відповідності до вимог УЄФА та затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2008 р. № 107. Зокрема, це забезпечення обслуговування цільових груп УЄФА, зовнішніх та внутрішніх відвідувачів чемпіонату якісними послугами розміщення,

харчування, транспортного та екскурсійного обслуговування відповідно до вимог УЄФА. Значна увага в зазначених документах зосереджена на заходах модернізації національної транспортно-туристичної інфраструктури, зокрема будівництві та реконструкції аеропортів, доріг, наземного транспорту, закладів розміщення, у приймаючих містах ЄВРО 2012 та прилеглих регіонах.

Подільсько-Буковинський регіон є одним з важливих транзитних прикордонних регіонів держави, він охоплює загальну територію Кам'янець-Подільської міської ради, сільських і селищних рад Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, Чернівецької міської ради, а також сільських, селищних, міських рад Новоселицького і Хотинського районів Чернівецької області. Цей регіон безпосередньо межує з Румунією і Молдовою і може запропонувати конкурентоспроможний туристичний продукт для учасників і гостей ЄВРО 2012.

Розвитку рекреаційної сфери сприяє м'який клімат, мальовничі ландшафти, значні лісові масиви, а також джерела мінеральних вод. В регіоні розташовано два об'єкти, що визнані переможцями національного конкурсу «Сім природних чудес України» (2007): Національний природний парк "Подільські Товтри" та Дністровський каньйон.

Подільські товтри є найбільшим у Європі природним парком загальною площею 261316 гектарів. Товтри – це місцева назва скелястої дугоподібної гряди, висота якої в межах парку сягає в середньому 400 метрів над рівнем моря, вони відзначаються геологічною будовою, рідкісною і невластивою рівнинно-платформенним областям, оскільки є залишками рифових споруд, поверхні яких різко виділяються у рельєфі скелястими і карстовими формами і мають надзвичайно мальовничий вигляд. У межах парку росте майже 1700 видів рослин, з яких близько 300 - ендемічні та субендемічні подільські види, а також реліктові та рідкісні рослини, що загалом є унікальним набором генофонду. У складі фауни на території парку та суміжних районів лівобережжя Дністра є всі характерні представники цієї зони. Фауна налічує 55 видів ссавців, 214 — птахів, 10 — плазунів, 11 - земноводних та низку видів безхребетних тварин, які ще потребують детальних досліджень. До Червоної книги України занесено 60 видів рослин та 85 тварин (з них 14 – ссавців, 26 – птахів та 45 – комах).

Дністровський каньйон - відрізок по течії Дністра у 250 км від гирла Золотої Липи до гирла Збруча відзначається особливою мальовничістю, річка тече по каньйоноподібній долині, утворюючи багато фантастичних звивів - меандрів. Природа Дністровського каньйону своєрідна та неповторна. На його території близько 100 пам'яток живої і неживої природи світового значення, тут збереглися унікальні еталони відслонень гірських порід.

Також унікальною природною пам'яткою є Смотрицький каньйон у долині р. Смотрич.

На території Подільсько - Буковинського регіону знаходиться 2 об'єкти, які стали переможцями у конкурсі «Сім чудес України». Це

Національний історико-архітектурний заповідник «Кам'янець» та Хотинська фортеця. НІАЗ «Кам'янець» функціонує як унікальний містобудівний комплекс площею 121 га, відокремлений від решти районів міста глибоким каньйоном р. Смотрич. Архітектура заповідника зберегла понад 180 зразків культур різних народів (українців, поляків, вірмен, турків і росіян) та релігій (православної, католицької, іудейської, мусульманської), а саме: Турецький мінарет 17 ст.; турецький та вірменський бастіони 17 ст.; Миколаївська (вірменська) церква 14 ст.; дерев'яна Хрестовоздвиженська церква 18 ст.; монастирські комплекси 15-18 ст. орденів Домініканів, Францисканів, Замковий міст та унікальний оборонний комплекс Старого замку.

Грандіозний комплекс Хотинської фортеці був зведений у 1230 р. на місці більш давніх дерев'яних укріплень. У другій половині XV ст., за молдавського господаря Стефана Великого, замок був суттєво перебудований і розширений, споруджені надбрамна і наріжні башти, збудовані два палаци з глибокими підвалами. До наших днів дійшли могутні оборонні мури і п'ять башт, західний (комендантський) палац, замкова каплиця і казарми.

Літописне місто Чернівці виникло дуже давно, бо вже з XII-XIII ст. воно відоме як значний торговельно-ремісничий центр. У 1240 р. внаслідок татаро-монгольського нашествия воно було зруйноване і відродилося вже на новому місці. Найдавнішими пам'ятками, що збереглися сьогодні в Чернівцях, є чотири дерев'яні храми в передмістях Рош, Каличанка, Клокучка і в центрі міста. Комплекс резиденції буковинських митрополитів розташований на високому пагорбі в історичному центрі Чернівців. Висотні акценти ансамблю - семінарська церква і дзвіниця монастирського корпусу, палац митрополита з парадним Мармуровим залом є візиткою міста. В Чернівцях діють музей народної архітектури і побуту, картинна галерея, виставковий зал.

Таким чином, на досить невеликій території можна побачити декілька сформованих туристичних дестинацій, об'єднання яких в єдиний туристичний продукт є привабливим з точки зору збільшення туристичного потоку, зростання тривалості туристичної подорожі.

Аналіз туристично-рекреаційного потенціалу дозволяє виділити декілька взаємопов'язаних та взаємодоповнюючих туристичних пропозицій:

1. Культурно-пізнавальний туризм (Кам'янець - Подільський, Чернівці, Хотин);
2. Зелений туризм (Подільські товтри, Буковинські Карпати, Дністровський каньон);
3. Спортивний туризм (пішохідний, кінний, велотуризм, рафтинг, повітроплавання і т.п.);
4. Подієвий туризм – фестивалі «Терра - героїка», «Битва націй», «Обнова - фест» тощо;
5. Оздоровчий туризм (Кам'янець –Подільський, Маків);

6. Релігійний туризм (Кам'янець, Чернівці, Біла Криниця).

Разом з тим, реальні результати розвитку туризму у Подільсько-Буковинському регіоні не перевищують півмільйона відвідувачів у загальному підсумку, що є значно менше ніж у містах аналогах Західної Європи (див. таблицю 1, 2).

Таблиця 1. Динаміка туристичних потоків у Буковинсько-Подільському регіоні

Рік	Буковина*		Кам'янець –Подільський**	
	Кількість туристів, що скористались послугами турфірм	З них іноземні туристи	Кількість туристів, що відвідали НІАЗ	З них іноземні туристи
2005	61 567	5165	200342	18803
2006	66 627	7801	214725	19212
2007	75 758	8017	222908	20278
2008	80 987	6729	169084	17926
2009	63 112	5828	179578	10989

* За даними обласного управління статистики Чернівецької облдержадміністрації

**За даними Кам'янець – Подільського державного історичного музею - заповідника

Таблиця 2. Аналіз туристичних потоків у європейських містах- аналогах, 2007

Місто	Населення, тис. осіб	Кількість відвідувачів (туристів) на рік, тис. осіб	Іноземних туристів, тис. осіб
Зальцбург	149	6700 (1173)	874
Гейдельберг	145	4000 (500)	245
Інсбрук	118	5000 (985)	536
Брюгге	117	4000 (1250)	641

В контексті підготовки до ЄВРО 2012 розробляється Стратегічний план підвищення конкурентоспроможності туристичної сфери Подільсько - Буковинського регіону за підтримки проекту Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) “Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність” (ЛІНК). Це програма дій, що має на меті розвиток прогресивних територіальних громад, значне зростання інвестицій, розвиток туристичного продукту та створення нових робочих місць.

Аналіз показує, що основними конкурентними перевагами Подільсько - Буковинського регіону на глобальному рівні є :

- Належність до європейського культурно-історичного простору;
- Наявність унікальних туристичних ресурсів;
- Географічна близькість до Євросоюзу та міст - господарів ЄВРО 2012 в Україні та Польщі;
- Безвізовий в'їзд до України для громадян практично всіх розвинутих країн;
- Наявність міжнародного аеропорту та залізничного сполучення, міжнародних автотрас.

Разом з тим, проблемами розвитку туристичної сфери у регіоні є відсутність продуманої стратегії комплексного розвитку туристичної сфери, недостатній розвиток соціальної та туристичної інфраструктури, невисокий рівень інвестиційної привабливості, відсутність маркетингової стратегії просування регіонального туристичного продукту.

Формування стратегії розвитку конкурентоспроможного туризму в Подільсько – Буковинському регіоні повинно враховувати наступні засади:

1. Усвідомлення пріоритетності розвитку туризму сфери для регіону як галузі, яка стимулює малий і середній бізнес, створює додаткові робочі місця, приносить додаткові надходження до бюджетів та сприяє популяризації регіону;

2. Зміцнення приватно-публічного партнерства щодо розвитку туристичної сфери, збереження та реставрація пам'яток природи та історико-культурної спадщини, поширення інноваційних форм співпраці у розбудові туристичної інфраструктури, запровадження регіонального та муніципального контролю за якістю туристичних послуг;

3. Подальше удосконалення соціальної і туристичної інфраструктури на основі врахування стандартів УЄФА щодо прийому і розміщення та міжнародних стандартів якості готельного й туристичного обслуговування;

4. Об'єднання зусиль регіону для удосконалення та диверсифікації регіонального туристичного продукту, створення спільних туристичних маршрутів, форумів та фестивалів, ярмарок, шоу, тощо;

5. Покращення інвестиційного клімату шляхом створення привабливих інвестиційних продуктів, умов для прозорості діяльності інвесторів, цільове залучення світових мереж готельного та туристичного бізнесу, які самим фактом присутності у регіоні генерують туристичні потоки

6. Проведення активної інформаційної маркетингової політики, яка б включала створення та пошення брендів окремих туристичних центрів та регіону, участь у об'єднаннях міст, що позиціонують себе як міжнародні туристичні напрямки, створення веб-сайтів туристичного спрямування, віртуальної «інформаційної брами» регіону.

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про організацію та проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні" та інших законодавчих актів України» // Відомості Верховної Ради України . – 2009. - № 44. - С. 656 - 678.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.02.2008 № 107 «Про затвердження Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу» // Відомості Верховної Ради України . – 2008. - № 12. - С.415-423.

3. Биржаков М. Б. Большой Глоссарий терминов международного туризма. / Под ред. Биржаков М. Б., Никифоров В. И.. – [3 изд.] - СПб. : «Издательский дом Герда», 2005. — 936 с.

4. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу. – К.: Київ. нац. торг. – екон. ун-т, 2009. – 460 с.